

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒-๔๓/๒๕๕๒

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลจังหวัดสึทึวส่งความเห็นของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องทั้ง ๒ คำร้อง ได้ความว่า บริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ต่างเป็นโจทก์ในคดีแพ่งยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัด สึทึว สรุปคำร้องแต่ละคำร้องได้ดังนี้

๑) บริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นายสุชาติ อำนวยมงคลพร ที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ร้อง นางภัทวดี ทองสอาด ที่ ๒ นางสาวเนรัญชลา อุทัง ที่ ๓ เป็นจำเลย ขอให้ ตัดสัญญา ใช้เงิน จำนอง โดยให้จำเลยทั้งสามร่วมกันและหรือแทนกันชำระหนี้แก่โจทก์จำนวน ๓,๔๕๓,๑๕๑.๘๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจาก วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้ให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น ตามคดีหมายเลขดำ ที่ ๘๐/๒๕๕๑

๒) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นายสุชาติ อำนวยมงคลพร เป็นจำเลย ซึ่งเป็นผู้ร้อง ขอให้ สัญญาเบิกเงินเกินบัญชี จำนอง โดยให้จำเลยชำระเงิน จำนวน ๑๗,๓๖๓,๗๗๕.๐๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑๖,๘๓๔,๑๕๓.๘๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๘๘/๒๕๕๐

ผู้ร้องทั้ง ๒ คำร้อง ซึ่งเป็นจำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะประเด็นการคิด อัตราดอกเบี้ยของโจทก์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดนั้น จำเลยเห็นว่า การที่โจทก์คิดดอกเบี้ยเกินอัตรา ดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยอาศัยประกาศบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) เรื่อง กำหนด อัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) อาจเรียกจากลูกค้าได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติ ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่าย หรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ โดยอาศัยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่

เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ย่อมเป็นการมิชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ทั้งนี้เพราะ (๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน.....” (๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๕ บัญญัติว่า “ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกิน ร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี” (๓) พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “บุคคลใด (ก) ให้บุคคลอื่นยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้.....บุคคลนั้น มีความผิดฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ต้องระวางโทษ.....” จากบทบัญญัติตาม (๑) (๒) และ (๓) บุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกัน จำเลยหรือ ประชาชนทั่วๆ ไป ต่างก็เป็นบุคคลตามกฎหมาย โจทก์หรือสถาบันการเงินต่างก็เป็นบุคคลตามกฎหมาย เช่นเดียวกัน จำเลยหรือบุคคลทั่วๆ ไปนั้นเป็นบุคคลโดยธรรมชาติ โจทก์หรือสถาบันการเงินหาใช่เป็น บุคคลโดยธรรมชาติหรือเป็นบุคคลที่แท้จริงแต่ประการใดไม่ โดยหลักแห่งธรรมชาติหรือเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ โจทก์หรือสถาบันการเงินย่อมไม่อาจมีสิทธิเหนือบุคคลโดยธรรมชาติหรือบุคคลที่แท้จริงได้ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล สถานะ ทางเศรษฐกิจ หรือสังคมจะกระทำมิได้ ดังนี้ กฎหมายใดก็ดี ประกาศโดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายใดก็ดี ที่ทำให้บุคคลได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายไม่เท่าเทียมกันแล้ว ย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ จำเลยทั้งสองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลจังหวัดสัคว รอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิจารณาคำร้องทั้ง ๒ คำร้องแล้ว มีปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยอย่างเดียวกัน จึงรวมการ พิจารณาเข้าด้วยกัน ข้อเท็จจริงตามคำร้อง เพียงพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า

๑. ตามคำร้อง ๑) ว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุน ปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุน อาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และประกาศบริษัทเงินทุน ชนชาติ จำกัด (มหาชน) เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทเงินทุน ชนชาติ จำกัด (มหาชน) อาจเรียกจากลูกค้าได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ และตาม คำร้อง ๒) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ตามปัญหาข้อแรกที่ว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุน ปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัท เงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และประกาศบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) อาจเรียกจากลูกค้าได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๒ ว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าวข้างต้น เป็นประกาศที่ออกโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติการประกอบ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๐ (๑) (๒) แต่มีได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมาย ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ส่วนประกาศบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนด อัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมหรือส่วนลดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ นั้นเทียบเคียงได้กับ ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) ที่ได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น

สำหรับประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ประกาศฉบับนี้เทียบเคียงได้กับประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยแล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ ว่า ประกาศดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราช บัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีผลใช้บังคับได้เท่าที่อยู่ในขอบเขตของ พระราชบัญญัตินั้นๆ แต่มีได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ดังนั้นปัญหาข้อแรกนี้ จึงไม่ต้องวินิจฉัยอีก

ตามปัญหาข้อ ๒ ที่ว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ในส่วนที่เกี่ยวกับการ เรียกอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญ

ได้มีคำวินิจฉัยแล้วว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ตามนัยคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒ จึงไม่ต้องวินิจฉัยอีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าววินิจฉัยมา จึงให้ยกคำร้อง

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ